

Taules de contrastes d'hipòtesi més usuals

1 Introducció

En aquest document donarem unes quantes taules especificant tots els contrastes d'hipòtesi paramètrics més usuals.

Donarem les condicions per a cada contrast, l'estadístic a usar en cada cas, la regió crítica i l'interval de confiança corresponent a cada paràmetre que surt en el contrast.

En l'estadístic hem usat la notació següent:

- X_α : Donada una variable aleatòria X , direm X_α , també anomenat α -quantil, al valor on la funció de distribució de X val α , o sigui,

$$p\{X \leq X_\alpha\} = \alpha.$$

- Z : Distribució normal $N(0, 1)$.
- t_n : Distribució t de Student amb n graus de llibertat.
- χ_n^2 : Distribució khi-quadrat amb n graus de llibertat.
- F_{n_1, n_2} : Distribució F de Fisher-Snedecor amb n_1 i n_2 graus de llibertat.

Les propietats de les distribucions anteriors són:

- Simetria de la normal: $z_\alpha = -z_{1-\alpha}$.
- Simetria de la t de Student: $t_{n, \alpha} = -t_{n, 1-\alpha}$.
- Permutació dels graus de llibertat de la F de Fisher-Snédecor: $F_{n_1, n_2, \alpha} = \frac{1}{F_{n_2, n_1, 1-\alpha}}$.

2 Taula de contrastes d'hipòtesi per al paràmetre μ d'una variable aleatòria normal

2.1 Tipus de contrastes i condicions

Tipus	Condicions	Mostra	Hipòtesi alter-nativa	Cas
Una sola mitjana. $H_0 : \mu = \mu_0$	σ coneguda. Població normal o n gran.	n observacions independents.	$H_1 : \mu \neq \mu_0$	I
			$H_1 : \mu < \mu_0$	II
			$H_1 : \mu > \mu_0$	III
	σ desconeguda. Població Normal	n observacions independents.	$H_1 : \mu \neq \mu_0$	IV
			$H_1 : \mu < \mu_0$	V
			$H_1 : \mu > \mu_0$	VI
	σ desconeguda. n gran.	n observacions independents.	$H_1 : \mu \neq \mu_0$	VII
			$H_1 : \mu < \mu_0$	VIII
			$H_1 : \mu > \mu_0$	IX
Dues mitjanes. $H_0 : \mu_1 = \mu_2$	σ_1 i σ_2 conegudes. Poblacions Normals o n_1 i n_2 grans	n_1 i n_2 observacions totes independents.	$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$	X
			$H_1 : \mu_1 < \mu_2$	XI
			$H_1 : \mu_1 > \mu_2$	XII
	σ_1 i σ_2 desconegudes. $\sigma_1 = \sigma_2$. Poblacions Normals o n_1 i n_2 grans	n_1 i n_2 observacions totes independents.	$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$	XIII
			$H_1 : \mu_1 < \mu_2$	XIV
			$H_1 : \mu_1 > \mu_2$	XV
	σ_1 i σ_2 desconegudes. $\sigma_1 \neq \sigma_2$. Poblacions Normals o n_1 i n_2 grans.	n_1 i n_2 observacions totes independents.	$H_1 : \mu \neq \mu_2$	XVI
			$H_1 : \mu_1 < \mu_2$	XVII
			$H_1 : \mu_1 > \mu_2$	XVIII
Continua en la pàgina següent				

Tipus	Condicions	Mostra	Hipòtesi alter-nativa	Cas
Diferència de mitjanes dependents. $H_0 : \mu_d = 0$, on $\mu_d = \mu_1 - \mu_2$.	Dues poblacions normals dependents o n gran. σ_d coneguda. (veure (a))	n diferències independents.	$H_1 : \mu_d \neq 0$	XIX
			$H_1 : \mu_d < 0$	XX
			$H_1 : \mu_d > 0$	XXI
	Dues poblacions normals dependents. σ_d desconeguda.	n diferències independents.	$H_1 : \mu_d \neq 0$	XXII
			$H_1 : \mu_d < 0$	XXIII
			$H_1 : \mu_d > 0$	XXIV
	Dues poblacions dependents, n gran. σ_d desconeguda.	n diferències independents.	$H_1 : \mu_d \neq 0$	XXV
			$H_1 : \mu_d < 0$	XXVI
			$H_1 : \mu_d > 0$	XXVII

^(a) σ_d és la variància de la variable $D = X_1 - X_2$.

2.2 Estadístic de contrast, regions crítiques i intervals de confiança

Cas	Estadístic	Regió crítica	Interval confiança	p-valor
I	$Z = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$	$\{Z \leq -z_{1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X} - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}, \bar{X} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$	$2p(Z \geq z)$
II	Normal	$\{Z \leq z_\alpha\}$	$(-\infty, \bar{X} - z_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$	$p(Z \leq z)$
III	$N(0, 1)$	$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{X} - z_{1-\alpha} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$
IV	$T = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}}$	$\{T \leq -t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{T \geq t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X} - t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}, \bar{X} + t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}})$	$2p(t_{n-1} \geq T)$
V	t_{n-1}	$\{T \leq t_{n-1, \alpha}\}$	$(-\infty, \bar{X} - t_{n-1, \alpha} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}})$	$p(t_{n-1} \leq T)$
VI	veure (a)	$\{T \geq t_{n-1, 1-\alpha}\}$	$(\bar{X} - t_{n-1, 1-\alpha} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(t_{n-1} \geq T)$
VII	$Z \approx \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}}$	$\{Z \leq -z_{1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X} - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}, \bar{X} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}})$	$2p(Z \geq z)$
VIII	Normal	$\{Z \leq z_\alpha\}$	$(-\infty, \bar{X} - z_\alpha \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}})$	$p(Z \leq z)$
IX	$N(0, 1)$	$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{X} - z_{1-\alpha} \frac{\tilde{S}}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$
X	$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\tilde{S}}$	$\{Z \leq -z_{1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S}, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S})$	$2p(Z \geq z)$
XI	Normal $N(0, 1)$	$\{Z \leq z_\alpha\}$	$(-\infty, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 - z_\alpha \tilde{S})$	$p(Z \leq z)$
XII	veure (b)	$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - z_{1-\alpha} \tilde{S}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$
XIII	$T = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\tilde{S}_{1,2}}$	$\{T \leq -t_{m, 1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{T \geq t_{m, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{m, 1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S}_{1,2}, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 + t_{m, 1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S}_{1,2})$	$2p(t_m > T)$
XIV	$t_{n_1+n_2-2}$	$\{T \leq t_{m, \alpha}\}$	$(-\infty, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{m, \alpha} \tilde{S}_{1,2})$	$p(t_m \leq T)$
XV	veure (c), (d), (e)	$\{T \geq t_{m, 1-\alpha}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{m, 1-\alpha} \tilde{S}_{1,2}, +\infty)$	$p(t_m \geq T)$
XVI	$T = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\tilde{S}_{1,2}}$	$\{T \leq -t_{f, 1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{T \geq t_{f, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{f, 1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S}_{1,2}, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 + t_{f, 1-\frac{\alpha}{2}} \tilde{S}_{1,2})$	$2p(t_f > T)$
XVII	t_f	$\{T \leq t_{f, \alpha}\}$	$(-\infty, \bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{f, \alpha} \tilde{S}_{1,2})$	$p(t_f \leq T)$
XVIII	veure (f), (g)	$\{T \geq t_{f, 1-\alpha}\}$	$(\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - t_{f, 1-\alpha} \tilde{S}_{1,2}, +\infty)$	$p(t_f \geq T)$
XIX	$Z = \frac{\bar{D}}{\frac{\sigma_D}{\sqrt{n}}}$ Normal	$\{Z \leq -z_{1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{D} - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}}, \bar{D} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}})$	$2p(Z \geq z)$
XX	$N(0, 1)$	$\{Z \leq z_\alpha\}$	$(-\infty, \bar{D} - z_\alpha \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}})$	$p(Z \leq z)$
XXI	veure (h)	$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{D} - z_{1-\alpha} \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$

Continua en la pàgina següent

(a) t_{n-1} és la distribució t de Student amb $n - 1$ graus de llibertat.

$$(b) \tilde{S} = \sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}$$

$$(c) \tilde{S}_{1,2} = \sqrt{\frac{(n_1-1)\tilde{S}_1^2 + (n_2-1)\tilde{S}_2^2}{n_1+n_2-2}} \cdot \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)$$

(d) Distribució t de Student amb $n_1 + n_2 - 2$ graus de llibertat.

$$(e) m = n_1 + n_2 - 2$$

$$(f) \tilde{S}_{1,2} = \sqrt{\frac{\tilde{S}_1^2}{n_1} + \frac{\tilde{S}_2^2}{n_2}}$$

(g) Distribució t de Student amb f graus de llibertat on

$$f = \left[\frac{\left(\frac{\tilde{S}_1^2}{n_1} + \frac{\tilde{S}_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{1}{n_1-1} \left(\frac{\tilde{S}_1^2}{n_1}\right)^2 + \frac{1}{n_2-1} \left(\frac{\tilde{S}_2^2}{n_2}\right)^2} \right] - 2$$

(h) D és la variable aleatòria: $D = X_1 - X_2$

Cas	Estadístic	Regió Crítica	Interval Confiança	p -valor
XXII	$T = \frac{\bar{D}}{\frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}}}$ t_{n-1}	$\{T \leq -t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{T \geq t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{D} - t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}}, \bar{D} + t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}})$	$2p(t_{n-1} > T)$
XXIII		$\{T \leq t_{n-1, \alpha}\}$	$(-\infty, \bar{D} - t_{n-1, \alpha} \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}})$	$p(t_{n-1} \leq T)$
XXIV		$\{T \geq t_{n-1, 1-\alpha}\}$	$(\bar{D} - t_{n-1, 1-\alpha} \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(t_{n-1} \geq T)$
XXV	$Z \approx \frac{D}{\frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}}} \text{ Normal}$ $N(0, 1)$	$\{Z \leq -z_{1-\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{D} - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}}, \bar{D} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}})$	$2p(Z \geq z)$
XXVI		$\{Z \leq z_\alpha\}$	$(-\infty, \bar{D} - z_\alpha \frac{\hat{S}_D}{\sqrt{n}})$	$p(Z \leq z)$
XXVII		$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{D} - z_{1-\alpha} \frac{\sigma_D}{\sqrt{n}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$

^(a) D és la variable aleatòria: $D = X_1 - X_2$

^(b) t_{n-1} és la variable t de Student amb $n - 1$ graus de llibertat

3 Contrats d'hipòtesi per al paràmetre σ d'una normal i pel paràmetre p d'una Bernoulli

3.1 Tipus de contrastes i condicions

Tipus	Condicions	Mostra	Hipòtesi alternativa	Cas
Una sola variància. $H_0 : \sigma^2 = \sigma_0^2$	Població Normal. μ desconeguda.	n observacions independents.	$H_1 : \sigma^2 \neq \sigma_0^2$	I
			$H_1 : \sigma^2 < \sigma_0^2$	II
			$H_1 : \sigma^2 > \sigma_0^2$	III
Dues variàncies. Observacions independents. $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$	Poblacions normals.	Dues mostres de grandàries n_1 i n_2 totes independents.	$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$	IV
			$H_1 : \sigma_1^2 < \sigma_2^2$	V
			$H_1 : \sigma_1^2 > \sigma_2^2$	VI
Dues variàncies. Observacions dependents. $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$	Poblacions normals.	Dues mostres independents de grandària n correlacionades entre si.	$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$	VII
			$H_1 : \sigma_1^2 < \sigma_2^2$	VIII
			$H_1 : \sigma_1^2 > \sigma_2^2$	IX
Una proporció. $H_0 : p = p_0$	Població Bernoulli.	n observacions independents.	$H_1 : p \neq p_0$	X
			$H_1 : p < p_0$	XI
			$H_1 : p > p_0$	XII
Dues proporcions. Observacions independents. $H_0 : p_1 = p_2$	Poblacions Bernoulli.	Dues mostres de grandàries n_1 i n_2 totes independents.	$H_1 : p_1 \neq p_2$	XIII
			$H_1 : p_1 < p_2$	XIV
			$H_1 : p_1 > p_2$	XV
Dues proporcions. Observacions dependents. $H_0 : p_a = p_d$	Poblacions Bernoulli.	Dues mostres de grandària n correlacionades entre si.	$H_1 : p_a \neq p_b$	XVI
			$H_1 : p_a < p_b$	XVII
			$H_1 : p_a > p_b$	XVIII

3.2 Estadístic de contrast, regions crítiques i intervals de confiança

Cas	Estadístic	Regió Crítica	Interval Confiança	p -valor
I veure (a)	$\chi^2 = \frac{(n-1)\bar{S}^2}{\sigma_0^2}$ veure (b)	$\{\chi^2 \leq \chi_{n-1, \frac{\alpha}{2}}^2\} \cup \{\chi^2 \geq \chi_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}^2\}$	$\left(\frac{(n-1)\bar{S}^2}{\chi_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}}^2}, \frac{(n-1)\bar{S}^2}{\chi_{n-1, \frac{\alpha}{2}}^2} \right)$	$2 \min\{p(\chi_{n-1}^2 \leq \chi^2), p(\chi_{n-1}^2 \geq \chi^2)\}$
II		$\{\chi^2 \leq \chi_{n-1, \alpha}^2\}$	$\left(0, \frac{(n-1)\bar{S}^2}{\chi_{n-1, \alpha}^2} \right)$	$p(\chi_{n-1}^2 \leq \chi^2)$
III		$\{\chi^2 \geq \chi_{n-1, 1-\alpha}^2\}$	$\left(\frac{(n-1)\bar{S}^2}{\chi_{n-1, 1-\alpha}^2}, +\infty \right)$	$p(\chi_{n-1}^2 \geq \chi^2)$
IV	$F = \frac{\bar{S}_1^2}{\bar{S}_2^2}$ veure (c)	$\{F \leq F_{n_1-1, n_2-1, \frac{\alpha}{2}}\} \cup \{F \geq F_{n_1-1, n_2-1, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$\left(\frac{\bar{S}_1^2}{\bar{S}_2^2} F_{n_1-1, n_2-1, \frac{\alpha}{2}}, \frac{\bar{S}_1^2}{\bar{S}_2^2} F_{n_1-1, n_2-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \right)$	$2 \min\{p(F_{n_1-1, n_2-1} \leq F), p(F_{n_1-1, n_2-1} \geq F)\}$
V		$\{F \leq F_{n_1-1, n_2-1, \alpha}\}$	$\left(0, \frac{\bar{S}_1^2}{\bar{S}_2^2} F_{n_1-1, n_2-1, \alpha} \right)$	$p(F_{n_1-1, n_2-1} \leq F)$
VI		$\{F \geq F_{n_1-1, n_2-1, 1-\alpha}\}$	$\left(\frac{\bar{S}_1^2}{\bar{S}_2^2} F_{n_1-1, n_2-1, 1-\alpha}, +\infty \right)$	$p(F_{n_1-1, n_2-1} \geq F)$
VII	$T = \frac{\sqrt{n-2}(S_1-S_2)}{2\sqrt{S_1 S_2 - S_3^2}}$ Distribució t_{n-2} veure (d), (e), (f), (g)	$\{T \leq t_{n-2, \frac{\alpha}{2}}\} \cup \{T \geq t_{n-2, 1-\frac{\alpha}{2}}\}$		$2p(t_{n-2} > T)$
VIII		$\{T \leq t_{n-2, \alpha}\}$		$p(t_{n-2} \leq T)$
IX		$\{T \geq t_{n-2, 1-\alpha}\}$		$p(t_{n-2} \geq T)$
X	$n\bar{p}$ veure (h), (i)	$\{n\bar{p} \leq \max_{k \in \mathbb{N}} \{p\{B(n, p_0) \leq k\} \leq \frac{\alpha}{2}\}\} \cup \{n\bar{p} \geq \min_{k \in \mathbb{N}} \{p\{B(n, p_0) \geq k\} \leq \frac{\alpha}{2}\}\}$		
XI		$\{n\bar{p} \leq \max_{k \in \mathbb{N}} \{p\{B(n, p_0) \leq k\} \leq \alpha\}\}$		
XII		$\{n\bar{p} \geq \min_{k \in \mathbb{N}} \{p\{B(n, p_0) \geq k\} \geq \alpha\}\}$		

- (a) Si μ fos coneguda, l'estadístic és $\chi^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \mu)^2}{\sigma_0^2}$ i la seva distribució és χ_n^2 (distribució khi quadrat amb n graus de llibertat)
- (b) Distribució khi quadrat amb $n - 1$ graus de llibertat
- (c) Distribució F de Fisher-Snedecor amb $n_1 - 1$ i $n_2 - 1$ graus de llibertat
- (d) $S_1 = \sum_{i=1}^n x_{1,i}^2$, on $x_{1,i} = X_{1,i} - \bar{X}_1$
- (e) $S_2 = \sum_{i=1}^n x_{2,i}^2$, on $x_{2,i} = X_{2,i} - \bar{X}_2$
- (f) $S_3 = \sum_{i=1}^n x_{1,i} x_{2,i}$
- (g) Distribució t de Student amb $n - 2$ graus de llibertat
- (h) $\bar{p}$ és la proporció mostral
- (i) $B(n, p_0)$ és la distribució binomial de paràmetres n i p_0

Cas	Estadístic	Regió Crítica	Interval Confiança	p-valor
X	Normal $N(0, 1)$ veure (a)	$\{Z \leq z_{\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{p} + z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}}, \bar{p} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}})$	$2p(Z \geq z)$
XI		$\{Z \leq z_{\alpha}\}$	$(-\infty, \bar{p} + z_{1-\alpha} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}})$	$p(Z \leq z)$
XII		$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{p} + z_{\alpha} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$
XIII	Normal $N(0, 1)$ veure (b), (c)	$\{Z \leq z_{\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{p}_1 - \bar{p}_2 + z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\bar{p}\bar{q}(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2})}, \bar{p}_1 - \bar{p}_2 - z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\bar{p}\bar{q}(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2})})$	$2p(Z \geq z)$
XIV		$\{Z \leq z_{\alpha}\}$	$(-\infty, \bar{p}_1 - \bar{p}_2 + z_{1-\alpha} \sqrt{\bar{p}\bar{q}(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2})})$	$p(Z \leq z)$
XV		$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{p}_1 - \bar{p}_2 + z_{\alpha} \sqrt{\bar{p}\bar{q}(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2})}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$
XVI	Normal $N(0, 1)$ veure (d)	$\{Z \leq z_{\frac{\alpha}{2}}\} \cup \{Z \geq z_{1-\frac{\alpha}{2}}\}$	$(\bar{p}_{1\bullet} - \bar{p}_{\bullet 1} + z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{b+d}{n^2}}, \bar{p}_{1\bullet} - \bar{p}_{\bullet 1} - z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{b+d}{n^2}})$	$2p(Z \geq z)$
XVII		$\{Z \leq z_{\alpha}\}$	$(-\infty, \bar{p}_{1\bullet} - \bar{p}_{\bullet 1} + z_{1-\alpha} \sqrt{\frac{b+d}{n^2}})$	$p(Z \leq z)$
XVIII		$\{Z \geq z_{1-\alpha}\}$	$(\bar{p}_{1\bullet} - \bar{p}_{\bullet 1} + z_{\alpha} \sqrt{\frac{b+d}{n^2}}, +\infty)$	$p(Z \geq z)$

(a) Aquest estadístic és vàlid si $np(1-p) \geq 3$ i $\bar{p}$ és la proporció mostral

(b) $\bar{p} = \frac{n_1 \bar{p}_1 + n_2 \bar{p}_2}{n_1 + n_2}$

(c) $\bar{q} = 1 - \bar{p}$

(d) L'estadístic de contrast es pot posar com $Z = \frac{\bar{p}_{1\bullet} - \bar{p}_{\bullet 1}}{\sqrt{\frac{b+d}{n^2}}}$. Per fer el contrast, hem de construir

la taula següent:

		Mostra després			
		Èxit	Fracàs	Freqüència	Proporció
Mostra abans	Èxit	a	b	$a + b$	$\bar{p}_{1\bullet} = \frac{a+b}{n}$
	Fracàs	d	c	$c + d$	$\bar{p}_{2\bullet} = \frac{c+d}{n}$
	Freqüència	$a + d$	$b + c$	n	
	Proporció	$\bar{p}_{\bullet 1} = \frac{a+d}{n}$	$\bar{p}_{\bullet 2} = \frac{b+c}{n}$		1

Per tant a representa el nombre d'individus en les dues mostres (abans i després) que han obtingut èxit, b el nombre d'individus que han obtingut èxit en la mostra d'abans i fracàs en la mostra de després, c el nombre d'individus que han obtingut fracàs en les dues mostres i d el nombre d'individus que han obtingut èxit en la mostra de després i fracàs en la mostra d'abans. Les proporcions $\bar{p}_{1\bullet}$ i $\bar{p}_{\bullet 1}$ les donen les fórmules en la taula anterior.